

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

PASSFR.EU

A Digital Learning Platform for Generation Z:
Passport to IFRS®

A Digital Learning Platform for Generation Z: Passport to IFRS®

Учебен казус МСС® 16 Имоти, машини и съоръжения

Funded by the Erasmus+ Program of the European Union. However, European Commission and Turkish National Agency cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

© Copyright 2021, Istanbul University

УЧЕБЕН КАЗУС - МСС 16 ИМОТИ, МАШИНИ И СЪОРЪЖЕНИЯ

Въведение

За да извършват своята дейност, предприятията се нуждаят от различни видове дълготрайни материални активи. В резултат на тяхната употреба и пазарни промени, тяхната стойност се променя с времето. Основната цел на счетоводното отчитане на дълготрайните материални активи е да се гарантира, че представената във финансовите отчети информация за тях е възможно най-обективна и надеждна.

Целта на този казус е студентите да приложат правилата за счетоводно отчитане на дълготрайните материални активи притежавани от предприятието. Казусът включва въпроси, свързани с първоначалната оценка; последваща оценка; амортизация и отписване на дълготраен материален актив, собственост на предприятието.

Информация за казуса

Предприятието извършва следните бизнес операции, свързани с имоти, машини и съоръжения:

Фирма "Стийл" ЕООД е производител на метални изделия.

Предприятието закупува производствена машина (струг за обработка на метални детайли), със следните характеристики:

Покупна цена: 150 000 ВЕ;

Мита и митнически такси: 11 900 ВЕ;

Транспортни разходи: 6 000 ВЕ;

Хонорари на консултантите, подготвящи машината за експлоатация: 2 100 ВЕ;

Разходи за монтаж: 3 000 ВЕ;

Административни разходи: 2 000 ВЕ.

Предприятието е възприело линейния метод на амортизация за този клас активи. Полезният живот на машината е 25 години.

След първоначалното признаване, предприятието възприема един от двата модела, предвидени в МСС 16 Имоти, машини и оборудване, а именно: модела на преоценката.

В края на петата година е извършена преоценка на производствената машина. Справедливата стойност на машините към датата на преоценката е 160 000 ВЕ.

В края на шестата година е извършена преоценка на производствената машина. Справедливата стойност на машините към датата на преоценката е 110 000 ВЕ.

В края на седмата година е извършена преоценка на производствената машина. Справедливата стойност на машините към датата на преоценката е 140 000 ВЕ.

Въпроси за дискусия

Каква е себестойността на производствената машина, съгласно разпоредбите на МСС 16 Имоти, машини и съоръжения?

Определете амортизационната норма и амортизационната квота за целите на амортизацията на производствените машини.

Подгответе счетоводните записи за преоценката на производствената машина в края на петата година и обяснете промените в засегнатите сметки за следните два варианта на преоценка:

Първи вариант: отписване на натрупаната амортизация за сметка на балансовата стойност,
и

Втори вариант: преизчисляване на балансовата стойност и натрупаната амортизация пропорционално на изменението на балансовата стойност към датата на преоценката.

Направете преоценка на производствената машина в края на шестата година. Подгответе записите в главната книга и обяснете промените в засегнатите сметки в главната книга. Съставете счетоводните записи и обяснете промените в засегнатите сметки според варианта за преоценка отписване на натрупаната амортизация за сметка на балансовата стойност.

Направете преоценка на производствената машина в края на седмата година. Подгответе записите в главната книга и обяснете промените в засегнатите сметки в главната книга. Съставете счетоводните записи и обяснете промените в засегнатите сметки според варианта за преоценка: отписване на натрупаната амортизация за сметка на балансовата стойност.

РЕШЕНИЕ НА УЧЕБНИЯ КАЗУС: МСС 16 ИМОТИ, МАШИНИ И СЪОРЪЖЕНИЯ

Определяне на себестойността на производствената машина:

Елементи на себестойността	Сума (ВЕ)	Класификация на елемента
Покупна цена	150 000	Capitalise
Мита и митнически такси	11 900	Capitalise
Транспортни разходи	6 000	Capitalise
Хонорари на консултантите	2 100	Capitalise
Разходи за монтаж	3 000	Capitalise
Административни разходи	2 000	Expense
Общо:	173 000	

Определяне на амортизационната норма и амортизационната квота за производствената машина.

Определяне на амортизационната норма:

$$\text{Depreciation rate} = \frac{100}{\text{Полезен живот на актива (години)}} = \frac{100}{25} = 4\%$$

Определяне на амортизационната квота за една година:

$$\text{Амортизационна квота} = 173\,000 \text{ ВЕ} * 4\% = 6\,920 \text{ ВЕ}$$

Определяне на резултата от преоценката в края на петата година.

Първи вариант – отписване на натрупаната амортизация за сметка на балансовата стойност

Натрупана амортизация до момента

$$5 \text{ години} * 6\,920 \text{ ВЕ} = 34\,600 \text{ ВЕ}$$

Балансова стойност на актива преди преоценката

$$\text{Нетна балансова стойност} = \text{Брутна балансова стойност} - \text{Натрупана амортизация} = 173\,000 \text{ ВЕ} - 34\,600 \text{ ВЕ} = 138\,400 \text{ ВЕ}$$

Справедлива стойност към датата на преоценка: 160 000 ВЕ

Първи начин за коригиране на балансовата стойност спрямо преоценена стойност съгласно МСС 16
Имоти, машини и съоръжения

Отписване на натрупаната амортизация за сметка на балансовата стойност:

Стойности след преоценката:

Амортизация = 34 600 BE – 34 600 BE = 0

Разлика между справедливата стойност е балансовата стойност = 160 000 BE – 138 400 BE = 21 600 BE (увеличение)

Тази разлика ще увеличи нетната балансова стойност до справедливата стойност и ще формира преоценъчен резерв.

Счетоводни записи:

За отписване на натрупаната амортизация:

Dr. Натрупана амортизация 34 600

Cr. Имоти, машини и съоръжения 34 600

Отразяване на увеличението на балансовата стойност на преоценения актив в преоценъчен резерв:

Dr. Имоти, машини и съоръжения 21 600

Cr. Преоценъчен резерв 21 600

Състояние на сметките

Сметка Натрупана амортизация	
Амортизация 34 600 BE	Преди преоценката 34 600 BE
	Салдо след преоценката: 0

Сметка Имоти, машини и съоръжения	
Цена на придобиване на машината 173 000 BE	Намаление на брутната балансова стойност 34 600 BE
Корекция (увеличение) на балансовата стойност 21 600 BE	
	Салдо след преоценката: CU 160 000

Сметка Преоценъчен резерв	
	Formation of revaluation reserve CU 21 600
	Салдо след преоценката: CU 21 600

Втори вариант за отразяване на преоценката в съответствие с МСС 16 Имоти, машини и съоръжения
 Преизчисляване на brutната балансова стойност и общата натрупана амортизация пропорционално на промяната в нетната балансова стойност на актива след преоценка.

Изчисляване на коефициента на преобразуване:

$$K = \frac{\text{Разлика между НБС и СС}}{\text{Балансова стойност}} = \frac{21\,600}{138\,400} = 0.15606936$$

Преизчисляване на brutната балансова стойност по коефициент = 173 000 BE x 0.15606936 ≈ 27 000 BE

Преизчисляване на амортизацията по коефициент = 34 600 BE * 0.15606936 = 5 400 BE

Преизчислена brutна балансова стойност = 173 000 BE + 27 000 BE = 200 000 BE

Преизчислена амортизация = 34 600 BE + 5 400 BE = 40 000 BE

Нетна балансова стойност след преоценка = Brutна балансова стойност - Амортизация = 200 000 BE – 40 000 BE = 160 000 BE

Счетоводни записи:

Корекция (увеличение) на балансовата стойност на актива:

Dr. Имоти, машини и съоръжения	27 000
Cr. Натрупана амортизация	5 400
Cr. Преоценъчен резерв	21 600

Състояние на сметките

Сметка Натрупана амортизация							
↓	<table border="1"> <tr> <td>Преди преоценката</td> <td>34 600 BE</td> </tr> <tr> <td>Увеличение на амортизацията след преоценката</td> <td>5 400 BE</td> </tr> <tr> <td>Салдо след преоценката:</td> <td>CU 40 000</td> </tr> </table>	Преди преоценката	34 600 BE	Увеличение на амортизацията след преоценката	5 400 BE	Салдо след преоценката:	CU 40 000
Преди преоценката	34 600 BE						
Увеличение на амортизацията след преоценката	5 400 BE						
Салдо след преоценката:	CU 40 000						
	↑						

Сметка Имоти, машини и съоръжения							
↑	<table border="1"> <tr> <td>Цена на придобиване на машината</td> <td>173 000 BE</td> </tr> <tr> <td>2. Увеличение на балансовата стойност</td> <td>27 000 BE</td> </tr> <tr> <td>Салдо след преоценката:</td> <td>200 000 BE</td> </tr> </table>	Цена на придобиване на машината	173 000 BE	2. Увеличение на балансовата стойност	27 000 BE	Салдо след преоценката:	200 000 BE
Цена на придобиване на машината	173 000 BE						
2. Увеличение на балансовата стойност	27 000 BE						
Салдо след преоценката:	200 000 BE						
	↓						

Сметка Преоценъчен резерв	
	Формиране на преоценъчен резерв 21 600 BE
	Салдо след преоценката: 21 600 BE

Определяне на резултатите от преоценката в края на шестата година

Тъй като производствената машина е преоценена през предходната година, това води до промяна в брутната балансова стойност и съответно амортизационната квота за следващите години от полезния живот на машината.

Изваждане на натрупаната до момента амортизация от брутната балансова стойност:

В края на петата година амортизацията е напълно отписана. За следващите години от полезния живот на актива амортизационната квота ще се променя, тъй като в резултат на преоценката се е променила и брутната балансова стойност, която е база за определяне на амортизационната квота.

Преди първата преоценка амортизационната квота е 6 920 BE на година. През следващата година тя ще се промени в резултат на променената балансова стойност на актива. Новата балансова стойност на актива е 160 000 BE. Това ще бъде новата брутна балансова стойност. Тъй като линейният метод се прилага за оставащия период от полезния живот на актива, амортизационната квота ще е 8 000 BE ($160\,000\text{ BE} / 20 = 8\,000\text{ BE}$).

Така в края на годината преоценката ще бъде извършена при следните параметри:

Брутна балансова стойност: 160 000 BE

Натрупана амортизация до момента (за една година след последната преоценка): 8 000 BE

Нетна балансова стойност: 152 000 BE

Формиране на резерв от предходна преоценка: 21 600 BE

Нова справедлива стойност: 110 000 BE

Стойност след преоценката:

Амортизация = 8 000 BE – 8 000 BE = 0

Разлика между справедливата стойност и балансовата стойност = 152 000 BE – 110 000 BE = 42 000 BE

Тази разлика ще намали нетната балансова стойност до преоценената (справедлива) стойност на производствената машина.

Счетоводни записи:

Корекция (увеличение) на балансовата стойност на актива:

Dr. Натрупана амортизация	8 000
Dr. Загуба от обезценка	20 400
Dr. Преоценъчен резерв	21 600
Cr. Имоти, машини и съоръжения	50 000

Състояние на сметките

Сметка Натрупана амортизация

Амортизация	CU 8,000	Преди преоценката	8 000 BE
		Салдо след преоценката: 0	

Сметка Имоти, машини и съоръжения

Брутна балансова стойност на машината	160 000 BE	Намаление на брутната балансова стойност с амортизацията	8 000 BE
		Намаление на брутната балансова стойност с натрупания преоценъчен резерв	21 600 BE
		Намаление на брутната балансова стойност с натрупаната загуба от обезценка	20 400 BE
		Салдо след преоценката: 110 000	

Сметка Преоценъчен резерв

Използване на резерва за покриване на намалението от преоценката	21 600 BE	Формиране на резерв от предходна преоценка	21 600 BE
		Салдо след преоценката: CU 0	

Сметка Загуба от обезценка

Начисляване на разходи за амортизация	20 400 BE		
		Салдо след преоценката: 20 400 BE ¹	

¹ В края на годината сметката се добавя към финансовия резултат и се закрива.

Определяне на резултатите от преоценката в края на седмата година

Тъй като производствената машина е преоценена през предходната година, това води до промяна в brutната балансова стойност и съответно амортизационната квота за следващите години от полезния живот на машината.

Изваждане на натрупаната до момента амортизация от brutната балансова стойност:

В края на шестата година амортизацията е напълно отписана. За следващите години от полезния живот на актива амортизационната квота ще се променя, тъй като в резултат на преоценката се е променила и brutната балансова стойност, която е база за определяне на амортизационната квота.

Преди последната преоценка амортизационната квота е 8 020 BE на година. През следващата година тя ще се промени в резултат на променената балансова стойност на актива. Новата балансова стойност на актива е 110 000 BE. Това ще бъде новата brutна балансова стойност. Тъй като линейният метод се прилага за оставащия период от полезния живот на актива, амортизационната квота ще е $5\,789,47\text{ BE}$ ($110\,000\text{ BE} / 19 = 5\,789,47\text{ BE}$).

Така в края на годината преоценката ще бъде извършена при следните параметри:

Brutна балансова стойност: 110 000 BE

Натрупана амортизация до момента (за една година след последната преоценка): 5 789,47 BE

Нетна балансова стойност: 104 210,53 BE

Отчетени промени в обезценката за предходната преоценка: 20 400 BE

Нова справедлива стойност: 140 000 BE

Стойности след преоценката:

Амортизация = $5\,789,47\text{ BE} - 5\,789,47\text{ BE} = 0$

Разлика между справедливата стойност и балансовата стойност = $140\,000\text{ BE} - 104\,000,53\text{ BE} = 35\,789,47\text{ BE}$

Тази разлика ще намали нетната балансова стойност до преоценената (справедлива) стойност на производствената машина.

Счетоводни записи:

За отписване на натрупаната до момента амортизация

Dr. Натрупана амортизация   5 789,47

    Cr. Имоти, машини и съоръжения   5 789,47

Корекция (увеличение) на балансовата стойност на актива

Dr. Имоти, машини и съоръжения	35 789,47
Cr. Преоценъчен резерв	15 389,47 ²
Cr. Печалба от последващи оценки	20 400

Състояние на сметките:

Сметка Натрупана амортизация

Амортизация 5 789,47 BE	Преди преоценката CU 5,789.47
	Салдо след преоценката: 0

Сметка Имоти, машини и съоръжения

Брутна балансова стойност на машината 110 000 BE	Намаление на брутната балансова стойност с амортизацията
Увеличение на балансовата стойност 35 789,47 BE	5 789,47 BE
	Салдо след преоценката: CU 140,000

Сметка Преоценъчен резерв

	Формиране на резерв от предходна преоценка 15 389,47
	Салдо след преоценката: CU 15 389,47

Сметка Печалба от последващи преоценки

	Признаване на печалба в размер до размера на признатите загуби от предходни периоди 20 400 BE
	Салдо след преоценката: 20 400 BE ³

² Увеличението на балансовата стойност на актива в резултат на преоценката е в размер на 35 789,47 BE. За тази цел приходите от преоценка ще бъдат отчетени до сумата на загубите от обезценка, отчетени през предходния период (в този случай 20 400 BE), а разликата над тази сума се отчита като резерв от преоценка (в този случай 15 389,47 BE).

³ Приходът възстановява сумата на предишното намаление на балансовата стойност на актива от преоценка за сметка на отчетените разходи.